

[Finn Christensen.]

gøre opmærksom på, at jeg synes, det ville være i fuld overensstemmelse med de bestræbelser, der i øjeblikket foregår i forbindelse med socialreformens strukturændringer, at man måske overvejede at knytte arbejdsformidlingen og boligansvinningskontorerne nærmere sammen i de enkelte kommuner, således at arbejdsformidlingen ikke sidder og udsteder arbejdsstilladelser i blinde, uden at der er en nøje koordination imellem det, arbejdsformidlingen foretager sig, og den lokale boligsituation. Jeg mener, dette ville være i overensstemmelse med de tanker, der i øvrigt er om at nedbryde skrankerne imellem de mange forskellige instanser, der i øjeblikket beskæftiger sig med løsningen af sociale problemer.

Jeg vil gerne på dette sted påpege, at det så også er logisk, at ansvaret for gæstearbejderproblemet også må koordineres. En må have ansvaret, og jeg ser ikke rettere, end at det i virkeligheden må være arbejdsministerens ansvar at sørge for, at disse problemer bliver koordineret. Det er godt nok sådan, at en lang række løsninger måske skal foregå ved ændringer i sociallovgivningen, ved samarbejde med undervisningsministeriet, og hvad ved jeg. Men et eller andet sted må ansvaret placeres for denne koordinering. Ellers fortsætter vi bare, hvad vi så ofte har gjort i vor sociale politik herhjemme: lader akterne gå fra bord til bord, og svaret er så ved hvert enkelt: det er ikke mit bord.

Jeg vil altså understrege, at dette ansvar fremover må placeres i arbejdsministeriet.

Jeg vil i øvrigt sige, at hvis man kommer frem til et samarbejde mellem arbejdsformidlingen og boligansvinningskontorerne vedrørende gæstearbejderne, kommer man i virkeligheden, så vidt jeg kan se, til at diskriminere danskere, for i dag er der ingen pligt til en sådan boligansvinnings for danskere. Derfor vil jeg gøre opmærksom på, at her er vi måske ved et problem, hvor det drejer sig om at være meget varsomme i vores overvejelser om på længere sigt at tilrettelægge velstandsforøgelsen her i landet på baggrund af fremmed arbejdskraft. Hvis vi gjorde, hvad vi kunne for at mobilisere den allerede eksisterende arbejdskraftreserve her i landet, kunne det godt være, at vi slet ikke havde den store mangel på arbejdskraft, vi i øjeblikket har. Når f. eks. arbejdskraftens

mobilitet er et problem, er det ikke mindst, fordi boligproblemet eksisterer som en faktor, og skal vi f. eks. mobilisere de yderste reserver, vi har i vor egen befolkning, og gøre dem mere mobile, er det altså et spørgsmål om at skaffe boliger dér, hvor der er arbejde. Så kan vi ikke affinde os med en situation, hvor vi bare siger: ja men dér er ikke boliger, og så importerer vi fremmede arbejdere og lader dem med deres måske lave ambitionsniveau acceptere de dårlige boligforhold, der er på stedet, med de sociale resultater, det kan få til følge, den konfrontation, der kan komme mellem den sociale retfærdighedssans, der normalt er i det danske samfund, og den situation, de befinder sig i.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi prøver på at se på denne problemstilling, for det er da således, at i forbindelse med kvindernes ligelønsproblematik — nu håber jeg ikke, der bliver alt for megen larm, fordi jeg genoptager nogle af de problemer — er der helt givet også gemt en arbejdskraftreserve. Der er ikke mindre end $1\frac{1}{2}$ mill. kvinder i øjeblikket, der ikke er ude i erhverv. Nogle af dem skulle nok være til at lokke frem ved forskellige arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, ikke mindst ved hjælp af lige løn.

Ministeren siger i sin redegørelse, at han ikke drager nogen egentlig konklusion, fordi han mener, at det er en smule for tidligt at drage en konklusion af overvejelserne om konsekvenserne af, hvad der vil ske på længere sigt, hvis vi baserer vores økonomi på import af fremmed arbejdskraft. Men jeg tror ikke, man kommer uden om allerede nu at analysere denne problemstilling. Det kan godt være, at den er meget mere kompleks, end de fleste vil indrømme, men så meget desto hurtigere bør vi gå i gang med at diskutere disse spørgsmål.

Hvad sker der f. eks. med den industrielle strukturforandring, hvis vi bare fremover lader det glide og ligesom benytter os af den mulighed, der ligger i at sætte billig arbejdskraft ind, hver gang arbejdskraft går fra et lavtlønsområde og over til et område, hvor der er højere betaling? Afhjælper det vores efterspørgselspres på længere sigt? Løser det problemet? Løber vi ikke ind i den situation, at én fremmedarbejder måske skaber behov for en ny fremmedarbejder? Hvor